VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (devītā palāta)

2018. gada 8. novembrī*

Publiski līgumi – Iepirkuma procedūra – Privāta revidenta izmeklēšana – *OLAF* izmeklēšana – Pārkāpumu konstatēšana – Komisijas lēmums par administratīvās sankcijas piemērošanu prasītājai – Izslēgšana uz sešiem mēnešiem no publiskā iepirkuma procedūrām un subsīdiju, kas tiek finansētas no Savienības vispārējā budžeta, piešķiršanas procedūrām – Ierakstīšana, pamatojoties uz agrīnās atklāšanas un izslēgšanas sistēmas datubāzi – Jauns pamats – Tiesības uz aizstāvību

Lieta T-454/17

"***Pro NGO***!" ***(Non-Governmental-Organisations/Nicht-Regierungs-Organisationen) e.V.***, Ķelne (Vācija), ko pārstāv *M. Scheid*, advokāts,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *F. Dintilhac* un *B.-R. Killmann*, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību, kas celta, pamatojoties uz LESD 263. pantu, un ar ko tiek lūgts atcelt Komisijas 2017. gada 16. maija lēmumu piemērot administratīvo sankciju – uz sešiem mēnešiem izslēgt prasītāju no publiskā iepirkuma procedūrām un subsīdiju piešķiršanas procedūrām, kas tiek finansētas no Eiropas Savienības vispārējā budžeta un ir paredzētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (2012. gada 25. oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV 2012, L 298, 1. lpp.), un uz identisku laikposmu izslēgt prasītāju no to līdzekļu piešķiršanas, kas ir paredzēti Padomes Regulā (ES) 2015/323 (2015. gada 2. marts) par finanšu regulu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam (OV 2015, L 58, 17. lpp.).

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs S. Žervazonī [*S. Gervasoni*], tiesneši L. Madise [*L. Madise*] un R. da Silva Pasošs [*R. da Silva Passos*] (referents),

sekretārs: E. Kulons [*E. Coulon*],

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

Tiesvedības priekšvēsture

1 Prasītāja – "*Pro NGO!" (Non-Governmental-Organisations/Nicht-Regierungs-Organisationen) e.V.* – ir Vācijā reģistrēta apvienība, kas veic savu darbību nevalstisko organizāciju konsultāciju un atbalsta jomā saistībā ar šīm organizācijām kā pretendentēm uz finanšu atbalstu un to projektu īstenošanu.

2 2011. gada 15. jūlijā prasītāja parakstīja "partnerības deklarāciju" saistībā ar Eiropas Komisijas subsidētu projektu, kurā tā atļāva galvenajam partnerim parakstīt "subsīdijas līgumu ar Komisiju" un pārstāvēt to visā saziņā ar Komisiju šī projekta īstenošanas kontekstā.

3 2011. gada 29. decembrī Eiropas Savienība, kuru pārstāvēja tās delegācija Moldovas Republikā, ar organizāciju "International Society for Human Rights – Moldavian Section" (turpmāk tekstā – "*ISHR-MS*") parakstīja subsīdijas līgumu (turpmāk tekstā – "subsīdijas līgums") attiecībā uz projektu "Moldovas pilsoniskās sabiedrības organizāciju stiprināšana HIV/AIDS novēršanas un sieviešu un nepilngadīgo ieslodzīto atbalsta jomā" (turpmāk tekstā – "projekts"). Projekta kopējās atbilstīgās izmaksas tika lēstas 517 531 EUR apmērā. Savienības finansējums tika noteikts maksimāli 414 025 EUR apmērā.

4 Saskaņā ar subsīdijas līguma IV pielikuma 5.3. punktu piegādes līgumi par summu, kura ir lielāka par 10 000 EUR un mazāka par 60 000 EUR, ir noslēdzami sarunu procedūrā bez izsludināšanas, kurā *ISHR-MS* ir jāvēršas vismaz pie trim piegādātājiem un jārisina sarunas par līguma noteikumiem ar vienu vai vairākiem no tiem.

5 2012. gada 17. janvārī *ISHR-MS* un prasītāja noslēdza sadarbības līgumu par projekta īstenošanu (turpmāk tekstā – "sadarbības līgums").

6 Pēc Komisijas lūguma revīzijas sabiedrība (turpmāk tekstā – "revidents") veica projekta revīziju (turpmāk tekstā – "revīzija"). Šī revīzija bija sadalīta divos posmos: pirmais posms, kas tika veikts no 2013. gada 8. līdz 12. aprīlim, attiecās uz laikposmu no 2011. gada 30. decembra līdz 2012. gada 31. decembrim un otrais posms, kas tika veikts no 2014. gada 21. līdz 23. jūlijam, attiecās uz nākamo laikposmu līdz 2013. gada 26. aprīlim.

7 Pēc pirmā revīzijas posma revidents ar 2013. gada 3. maija vēstuli informēja Komisiju, ka 2013. gada 9. aprīļa sanāksmē tas ir pieprasījis sniegt papildu informāciju saistībā ar iepirkuma procedūru, kas tika izmantota, lai izvēlētos iespieddarbu pakalpojumu sniedzēju projekta vajadzībām. Savā vēstulē tas norādīja, ka prasītāja un *ISHR-MS* tam vispirms esot sniegušas informāciju, ka nav organizēta nekāda īpaša procedūra, jo attiecīgās summas kopumā 42 424,44 EUR apmērā tika ierakstītas dažādos budžeta virzienos. Turklāt nākamajā dienā prasītājas pārstāvis sanāksmē to esot iepazīstinājis ar trīs piedāvājumiem, kurus ir iesniegušas dažādas izdevējsabiedrības, paskaidrojot, ka viņš esot pārpratis uzdoto jautājumu un ka šie trīs piedāvājumi esot ņemti vērā, izvēloties pakalpojumu sniedzēju.

8 Pēc tam *ISHR-MS* iesniedza revidentam savus apsvērumus par 2013. gada 17. oktobra ziņojuma projektu attiecībā uz revīzijas pirmo posmu. Šī organizācija šajā sakarā it īpaši apgalvoja, ka "[2013. gada 9. aprīļa sanāksmē] revidents [tai] uzdeva jautājumu, vai [saistībā ar iespieddarbu pakalpojumu sniedzēja izvēli] ir veikta iepirkuma procedūra", ka "[tās] atbilde [bija], ka iepirkuma procedūra nav veikta, jo saskaņā ar [tās] līgumu tas nav bijis vajadzīgs", ka "ir veikta sarunu procedūra bez publicēšanas", ka "nākamajā rītā tas [ir iepazīstināts ar] trīs iespieddarbu pakalpojumu sniedzēju piedāvājum[iem], kā arī līgum[u] ar izraudzīto pakalpojumu sniedzēju", ka "revidentam [ir] paskaidrota veiktā sarunu procedūra" un ka "neviens cits pierādījums nav pieprasīts".

9 2015. gada 23. janvārī Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) sagatavoja ziņojumu par izmeklēšanu attiecībā uz iespējamiem saistībā ar projektu pieļautiem pārkāpumiem (turpmāk tekstā – "*OLAF* ziņojums").

10 2015. gada 8. septembrī revidents sagatavoja savu galīgo revīzijas ziņojumu (turpmāk tekstā – "galīgais revīzijas ziņojums").

11 Ar 2017. gada 16. janvāra vēstuli darba grupa, kas tika sasaukta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (2012. gada 25. oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV 2012, L 298, 1. lpp.) 108. panta 5.–10. punktu, lai atklātu riskus, kas apdraud Savienības finanšu intereses, un piemērotu administratīvās sankcijas (turpmāk tekstā – "darba grupa"), informēja prasītāju, ka Komisija tai pirms lēmuma par prasītājas izslēgšanu no dalības publiskā iepirkuma un subsīdiju piešķiršanas procedūrās pieņemšanas ir lūgusi sniegt ieteikumu. Šīs vēstules 3.2. punktā ir norādīts, ka revīzijā ir konstatēts, ka *ISHR-MS* nav organizējusi iepirkuma procedūru saskaņā ar subsīdijas līguma IV pielikumu. Tāpat ir norādīts, ka prasītāja, lai radītu iespaidu, ka publiskā iepirkuma procedūra ir tikusi organizēta, ir iesniegusi revidentam nepatiesus dokumentus.

12 Ar 2017. gada 30. janvāra vēstuli prasītāja iesniedza savus apsvērumus.

13 Ar 2017. gada 9. februāra un 6. marta vēstulēm darba grupa nosūtīja prasītājai citu informāciju. Pēdējā minētā iesniedza savus apsvērumus ar 2017. gada 15. februāra un 8. marta vēstulēm.

14 2017. gada 24. martā darba grupa pieņēma ieteikumu, ar kuru tā aicināja Komisiju smaga pārkāpuma saistībā ar profesionālo rīcību dēļ uz sešiem mēnešiem izslēgt prasītāju no publiskā iepirkuma un subsīdiju piešķiršanas procedūrām.

15 Ar 2017. gada 24. marta lēmumu Komisija uz diviem gadiem izslēdza *ISHR-MS* no dalības publiskā iepirkuma un subsīdiju piešķiršanas procedūrās.

16 Ievērojot iepriekš 14. punktā minēto ieteikumu, Komisija pieņēma 2017. gada 16. maija lēmumu piemērot administratīvo sankciju – smaga pārkāpuma saistībā ar profesionālo rīcību dēļ uz sešiem mēnešiem izslēgt prasītāju no publiskā iepirkuma un subsīdiju piešķiršanas procedūrām, kas tiek finansētas no Eiropas Savienības vispārējā budžeta un ir paredzētas Regulā Nr. 966/2012, un tāpat uz sešu mēnešu laikposmu izslēgt prasītāju no to līdzekļu piešķiršanas, kas ir paredzēti Padomes Regulā (ES) 2015/323 (2015. gada 2. marts) par finanšu regulu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam (OV 2015, L 58, 17. lpp.) (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums).

17 Apstrīdētā lēmuma 39. apsvērumā Komisija uzskatīja, ka apstāklis, ka attiecīgie dokumenti ir sagatavoti pēc *ISHR-MS* lūguma, nav pretrunā faktam, ka prasītāja tos ir iesniegusi revidentam, lai pārliecinātu viņu, ka publiskā iepirkuma procedūras ir ievērotas. Saskaņā ar to pašu apsvērumu tas vien, ka prasītāja šos dokumentus ir iesniegusi pēc tam, kad revīzijas laikā tā bija atzinusi, ka neviena iepirkuma procedūra nav veikta, padara tās profesionālo integritāti par lielā mēra apšaubāmu, pat ja šos dokumentus tā nebija sagatavojusi pati.

18 Apstrīdētā lēmuma 45. apsvērumā Komisija piebilda, ka "procedūras atbilstoši sacīkstes principam uzsākšanas ar [prasītāju] brīdī darba grupa, ņemot vērā: [..] [prasītājas] rīcības apzināto raksturu, ievērojot, ka dokumentu attiecībā uz iepirkumu procedūrām iesniegšanai privātajam revidentam, kura ir uzskatāma par pierādītu, ir bijis acīmredzams nodoms maldināt", ir norādījusi izslēgšanas uz viena gada laikposmu iespēju.

Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi

19 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 14. jūlijā, prasītāja cēla šo prasību.

20 Prasītājas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelt apstrīdēto lēmumu;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

21 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– noraidīt prasību kā nepamatotu;

– piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

22 Lai pamatotu prasījumu atcelt apstrīdēto lēmumu, prasītāja prasības pieteikumā izvirza četrus pamatus. Pirmkārt, Komisija esot nepilnīgi konstatējusi faktus, kuri pamato tai piemēroto sankciju. Otrkārt, tā esot novērtējusi faktus, nonākot pretrunā galīgajam revīzijas ziņojumam. Treškārt, tā esot novērtējusi faktus, nonākot pretrunā *OLAF* ziņojumam. Ceturtkārt, tā neesot ievērojusi tiesības tikt uzklausītam. Replikas rakstā prasītāja turklāt apstrīd minētās sankcijas samērīgumu.

23 Vispirms ir kopīgi jāizskata pirmie trīs pamati, ar kuriem prasītāja būtībā apgalvo, ka Komisija esot nepilnīgi konstatējusi faktus, kas pamato piemēroto sankciju, un esot nonākusi pretrunā tās rīcībā esošajiem dokumentiem, it īpaši galīgajam revīzijas ziņojumam un *OLAF* ziņojumam.

Par pirmajiem trīs pamatiem attiecībā uz nozīmīgu faktu nepilnīgu konstatēšanu, faktu vērtējumu, nonākot pretrunā galīgajam revīzijas ziņojumam, un faktu vērtējumu, nonākot pretrunā* OLAF *ziņojumam

24 Prasītāja vispirms apgalvo, ka Komisija apstrīdēto lēmumu pamato, balstoties vienīgi uz revidenta 2013. gada 3. maija vēstuli. Tā norāda, ka Komisijai neesot bijis jābalstās vienīgi uz tā pagaidu secinājumiem un tai turpretim lēmums esot bijis jāpieņem, pamatojoties uz visu pieejamo pierādījumu, tostarp to, kas ir ietverti galīgajā revīzijas ziņojumā, vispārējo analīzi, un tātad jāatzīst, ka fakti, kā tie ir izklāstīti šajā vēstulē, neesot saglabāti šajā ziņojumā.

25 Tālāk prasītāja norāda, ka, lai uzskatītu, ka tās darbība veido smagu pārkāpumu saistībā ar profesionālo rīcību, Komisija esot kļūdaini norādījusi, ka prasītāja revidentam ir iesniegusi viltotus dokumentus, lai pārliecinātu to, ka publiskā iepirkuma procedūras ir ievērotas, pat ja tā pati nebija sagatavojusi minētos dokumentus. Tā arī apgalvo, ka galīgajā revīzijas ziņojumā norāde, atbilstoši kurai tās pārstāvis ir iesniedzis dokumentus, neesot saglabāta. Tā secina, ka pieejamo pierādījumu visaptverošai analīzei esot bijis jāliek Komisijai atzīt, ka prasītāja nav iesniegusi revidentam attiecīgos dokumentus un tādēļ tā nav pieļāvusi nekādu prettiesisku rīcību.

26 Visbeidzot prasītāja norāda, ka Komisijai savs lēmums esot bijis jāpieņem, ņemot vērā arī *OLAF* ziņojumu, un tādējādi jāatzīst, ka tā nav iesniegusi attiecīgos dokumentus un ka tātad pret to nevar tikt izvirzīta nekāda prettiesiska rīcība. Tā uzskata, ka *OLAF* izmeklētāji neesot nonākuši pie secinājuma, ka prasītājas pārstāvis būtu iepazīstinājis revidentu ar trīs attiecīgajiem piedāvājumiem.

27 Komisija šos argumentus apstrīd.

28 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka savā 2013. gada 3. maija vēstulē revidents ir precizējis, ka vispirms tas no prasītājas un *ISHR-MS* esot saņēmis informāciju, saskaņā ar kuru nekāda īpaša procedūra nav tikusi organizēta. Minētajā vēstulē tas turklāt ir precizējis, ka nākamajā dienā tieši prasītājas pārstāvis esot iepazīstinājis revidentu ar trīs piedāvājumiem, kurus ir iesniegušas dažādas izdevējsabiedrības, paskaidrojot, ka viņš ir pārpratis revidenta uzdoto jautājumu un ka šie trīs piedāvājumi ir ņemti vērā, izvēloties pakalpojumu sniedzēju.

29 Otrkārt, saskaņā ar *OLAF* ziņojumu dokumenti, kas ir iesniegti revidentam revīzijas kontekstā, ir bijuši viltoti dokumenti, kas pēc *ISHR-MS* pārstāvja lūguma ir bijuši sagatavoti revīzijas vajadzībām, lai radītu iespaidu, ka līgums ir ticis ievērots. Šajā ziņojumā *OLAF* apliecina, ka tas ir veicis izmeklēšanu Moldovā un ka tas var apstiprināt subsīdijas saņēmēja izmantoto krāpniecisko pieeju.

30 Treškārt, no galīgā revīzijas ziņojuma izriet, ka sākotnēji projekta koordinatore revidentam ir paskaidrojusi, ka nekāda sarunu procedūra nav veikta. Tomēr saskaņā ar minēto ziņojumu nākamajā dienā revidents ir iepazinies ar trīs dažādiem iespieddarbu pakalpojumu sniedzēju sniegtiem piedāvājumiem un vienu nedēļu pēc revīzijas veikšanas saņēmēja tam ir nosūtījusi skenētas trūkstošo dokumentu kopijas. Saskaņā ar revidenta sniegto informāciju vienīgā persona, kura ir parakstījusi visus dokumentus, ir *N.* – projekta koordinatore.

31 Ceturtkārt, no prasītājas 2017. gada 30. janvāra apsvērumiem, kā arī no prasības pieteikuma 19. punkta un replikas raksta 11. un 12. punkta izriet, ka 2013. gada 9. aprīļa sanāksmē prasītāja pati esot informējusi revidentu, ka tā nav organizējusi "uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus". Saistībā ar šo pašu sanāksmi *ISHR-MS* esot arī norādījusi, ka tā arī nav organizējusi nekādu "uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus".

32 Piektkārt, replikas raksta 13. un 14. punktā prasītāja apstiprina, ka tad, kad tajā pašā 2013. gada 9. aprīļa sanāksmē revidents vēlāk pieprasīja dokumentus, kas attiecas uz "sarunu procedūru", tā esot paskaidrojusi, ka tā nav organizējusi nekādu "uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus", no kā izriet, ka tā nevar arī iesniegt dokumentus, kas attiecas uz "sarunu procedūru". Tomēr saskaņā ar prasītājas šajos pašos punktos izteiktajiem apstiprinājumiem *ISHR-MS* pārstāve tajā pašā situācijā esot paskaidrojusi, ka tā tomēr ir saņēmusi trīs piedāvājumus. Prasītāja norāda, ka dokumenti saistībā ar šiem trīs piedāvājumiem revidentam esot iesniegti nākamajā dienā, tas ir, 2013. gada 10. aprīlī, un to esot veikusi minētā pārstāve prasītājas pārstāvja klātbūtnē. Prasītāja apgalvo, ka tai neesot bijis zināms, ka *ISHR-MS* ir organizējusi uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus vai saņēmusi piedāvājumus.

33 No vienas puses, no iepriekš minētā izriet, ka prasītāja atzīst, ka tā revidentam ir apstiprinājusi, ka, lai izvēlētos iespieddarbu pakalpojumu sniedzēju projekta vajadzībām, tā nav organizējusi nedz jebkādu "uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus", nedz arī "sarunu procedūru". No otras puses, no iepriekš minētā arī izriet, ka *ISHR-MS* pārstāve savukārt ir apstiprinājusi, ka tā ir saņēmusi trīs piedāvājumus, un ka 2013. gada 10. aprīļa sanāksmē ar revidentu, kurā ir piedalījusies prasītāja, tā pēc tam ir iesniegusi ar to saistītos dokumentus.

34 Tomēr prasītāja, atzīdama faktu versiju, kāda ir aprakstīta iepriekš 33. punktā, apstrīd savu atbildību šajā pašā punktā minēto dokumentu izstrādē un noliedz, ka būtu personīgi iesniegusi šādus dokumentus revidentam ar to notikušajā sanāksmē 2013. gada 10. aprīlī. Šajā kontekstā tā apstrīd apstrīdēto lēmumu.

35 Šai ziņā ir jākonstatē, pirmkārt, ka prasītāja līdz ar *ISHR-MS* ir piedalījusies 2013. gada 10. aprīļa sanāksmē. Otrkārt, kā izriet no revidenta 2013. gada 3. maija vēstules, kas laika ziņā atbilst apstrīdētajiem faktiem un ko ir sagatavojis no Komisijas neatkarīgs revidents, šajā sanāksmē tieši prasītāja ir iesniegusi revidentam trīs piedāvājumus, ko bija iesniegušas dažādas izdevējsabiedrības. Treškārt, pat pieņemot, kā prasītāja to apgalvo replikas rakstā, ka *ISHR-MS* ir iesniegusi revidentam

attiecīgos dokumentus, no lietas materiāliem nekādi neizriet, ka prasītāja būtu distancējusies no *ISHR-MS* rīcības iesniegt šos dokumentus revidentam, lai gan tā būtu varējusi ziņot par šo nelikumību vai vismaz atturēties no dalības minētajā sanāksmē. Ceturtkārt, prasītājas atbildība dotācijas līguma pārvaldībā izriet no "partnerības deklarācijas", subsīdijas līguma 16. punkta un sadarbības līguma.

36 Turklāt – pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, – revidenta 2013. gada 3. maija vēstule, kurā ir precizēts, ka prasītāja revidentam ir iesniegusi trīs piedāvājumus, kurus bija iesniegušas dažādas izdevējsabiedrības, nav pretrunā nedz *OLAF* ziņojumam, nedz arī galīgajam revīzijas ziņojumam. No vienas puses, *OLAF* ziņojumā nav precizēts, kurš attiecīgos dokumentus ir iesniedzis revidentam, bet ir tikai norādīts, ka minētie dokumenti ir viltoti un pēc *ISHR-MS* pieprasījuma ir tikuši izstrādāti revīzijas vajadzībām, lai radītu iespaidu, ka līgums ir ticis ievērots. No otras puses, galīgajā revīzijas ziņojumā ir norādīts, ka revidents trīs attiecīgos piedāvājumus ir saņēmis sanāksmē, kurā ir piedalījusies gan prasītāja, gan arī *ISHR-MS*, tomēr neprecizējot personu, kura šos dokumentus ir iesniegusi revidentam.

37 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija pamatoti ir uzskatījusi, ka prasītāja ir tīši maldinājusi revidentu.

38 Turklāt šī tīšā rīcība nevar tikt apstrīdēta, balstoties uz 2017. gada 10. jūlija ar zvērestu apstiprināto paziņojumu, kuru ir parakstījis *B.* – prasītājas valdes priekšsēdētājs – un kurš ir pievienots prasības pieteikumam kā pielikums.

39 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar judikatūru, lai gan ar zvērestu apstiprinātam paziņojumam var būt pierādījuma spēks, lai to novērtētu, ir jāpārbauda šajā paziņojumā ietvertās informācijas uzticamība un ticamība, ņemot vērā tostarp dokumenta izcelsmi, tā sagatavošanas apstākļus un tā adresātu, un, vērtējot pēc tā satura, jānoskaidro, vai tas šķiet saprātīgs un uzticams (skat. spriedumu, 2014. gada 3. jūlijs, *Alchaar*/Padome, T-203/12, nav publicēts, EU:T:2014:602, 164. punkts un tajā minētā judikatūra).

40 Tomēr ar zvērestu apstiprinātā paziņojuma autore ir pati prasītāja, jo to ir parakstījis tās valdes priekšsēdētājs, un tas ir pretrunā revidenta 2013. gada 3. maija vēstulē, ko ir sagatavojis neatkarīgs revidents un kas ir tikusi sagatavota faktu norises laikā, ietvertajai faktu versijai. Turklāt šī vēstule nav pretrunā nedz galīgajam revīzijas ziņojumam, nedz arī *OLAF* ziņojumam.

41 Papildus minētajam, lai varētu lemt par apstrīdētā lēmuma un, it īpaši, tā 39. apsvēruma, kas ir minēts iepriekš 17. punktā, pamatotību, ir detalizēti jāanalizē, par ko prasītāja šī projekta ietvaros bija atbildīga.

42 Pirmkārt, ir jānorāda, ka ar "partnerības deklarāciju", ko prasītāja ir parakstījusi 2011. gada 15. jūlijā, pēdējā minētā ir uzņēmusies saistības būt par līdzatbildīgu projektā. Ar šo deklarāciju, kurā partnerība ir definēta kā "[..] attiecības starp divām vai vairāk organizācijām, kas paredz kopīgu atbildību Komisijas subsidēta projekta īstenošanā", prasītāja ir iepazinusies ar visiem ar subsīdijas līgumu saistītajiem pienākumiem un ir arī pilnvarojusi *ISHR-MS* "pārstāvēt prasītāju visu veidu saziņā ar Komisiju saistībā ar [Komisijas finansētā] projekta īstenošanu". Šajā deklarācijā ir arī paredzēts, ka *ISHR-MS* "ir regulāri jākonsultējas ar saviem partneriem un ir jānodrošina to informētība par [projekta] attīstību".

43 Otrkārt, no vienas puses, subsīdijas līguma II pielikuma 16.2. punkta trešajā daļā ir paredzēts, ka "[*ISHR-MS*] apņemas sniegt atbilstīgu piekļuvi [..] visiem dokumentiem [..], kas ir saistīti ar [projekta] tehnisko un finanšu vadību". Minētā pielikuma 16.3. punktā ir arī minēts, ka "[šī pielikuma] 16.2. punktā minētie dokumenti iekļauj [..] pierādījumus par publiskā iepirkuma procedūrām, tādus kā dokumenti par iepirkumu, pretendentu piedāvājumiem un novērtējuma ziņojumiem". No otras puses, subsīdijas līguma IV pielikuma 5.3. punktā ir paredzēts, ka "[..] piegādes līgumu, kuru vērtība ir mazāka par 60 000 EUR, slēgšanas tiesības piešķir atbilstoši sarunu procedūrai bez sludinājuma publicēšanas, kurā [*ISHR-MS*] apspriežas ar vismaz trijiem piegādātājiem pēc savas izvēles", un ka "attiecībā uz līgumiem, kuru vērtība ir 10 000 EUR vai mazāk, [*ISHR-MS*] var veikt pasūtījumus, pamatojoties tikai uz vienu piedāvājumu."

44 Treškārt, sadarbības līgumā ir noteikts, ka "*ISHR-MS* un [prasītāja] vienojas sadarboties, lai īstenotu [..] projektu". Tajā ir paredzēts, ka "uz *ISHR-MS* gulstas galīgā atbildība par projekta vadību kopumā; tā ietver visu ar projektu saistīto darbību sagatavošanu un īstenošanu [..]; projekta grāmatvedību un uzraudzību, kā arī ziņojumu izstrādāšanu [Eiropas Savienības delegācijai Moldovas Republikā]". Tajā tāpat ir paredzēts, ka "*ISHR-MS* lūgs [prasītājas] viedokli visos gadījumos, kad tas ir nepieciešams", un ka "svarīgākie jautājumi, kas ir saistīti ar personālu vai projekta īstenošanu, tiks apspriesti starp pusēm pirms lēmuma pieņemšanas". Visbeidzot, šajā līgumā ir paredzēts, ka "[prasītāja] ir atbildīga it īpaši par [..] pieredzējuša personāla nodrošināšanu, lai atbalstītu un izglītotu [*ISHR-MS*] visos jautājumos, kas ir saistīti ar projekta vadību (īstenošana, ziņojumu izstrāde, grāmatvedības uzskaite)".

45 Ņemot vērā visu iepriekš minēto, prasītāja nepamatoti apstrīd apstrīdētajā lēmumā norādīto Komisijas veikto faktu vērtējumu un noliedz savu atbildību saistībā ar revidenta iepazīstināšanu ar iepriekš 33. punktā minētajiem trīs piedāvājumiem attiecībā uz iespieddarbu pakalpojumiem. Lai gan apstrīdētajā lēmumā nav apstrīdēts, ka *ISHR-MS* ir uzskatāma par atbildīgu par šo dokumentu sagatavošanu, Komisija ir pamatoti uzskatījusi, ka tas neizslēdz prasītājas atbildību par šo dokumentu nodošanu revidentam.

46 No iepriekš 42.–44. punktā minētajiem apstākļiem izriet, ka *ISHR-MS* ir noteikta galīgā atbildība par projekta vadību kopumā, ieskaitot visu ar projektu saistīto darbību sagatavošanu un īstenošanu. Saskaņā it īpaši ar subsīdijas līguma II pielikuma 16. punktu, lasot to kopsakarā ar minētā līguma IV pielikuma 5.3. punktu, šajā lietā aplūkojamā sarunu procedūra bez publicēšanas bija jāorganizē. No šiem apstākļiem tāpat izriet, ka iespieddarbu pakalpojumu sniegšanas līguma projekta vajadzībām, tā kā tā vērtība bija 42 424,44 EUR, tā slēgšanas tiesības bija jāpiešķir pēc tādas sarunu procedūras bez iepriekšējas publicēšanas, kurā bija jāapspriežas vismaz ar trim piegādātājiem.

47 Tomēr saskaņā ar iepriekš 42.–44. punktā aprakstītajiem apstākļiem *ISHR-MS* bija jālūdz prasītājas viedoklis, ja tā to būtu uzskatījusi par vajadzīgu, un katrā ziņā svarīgākie jautājumi, kas it īpaši attiecās uz projekta īstenošanu, bija jāapspriež starp pusēm pirms lēmuma pieņemšanas. It īpaši no sadarbības līguma izriet, ka prasītāja bija atbildīga par pieredzējuša personāla nodrošināšanu, lai atbalstītu un izglītotu *ISHR-MS* visos jautājumos, kas bija saistīti ar projekta vadību, proti, īstenošanu, ziņojumu izstrādi un grāmatvedības uzskaiti.

48 Ņemot vērā prasītājas atbalsta funkcijas attiecībā pret *ISHR-MS*, it īpaši saistībā ar projekta īstenošanu, un ievērojot arī iespieddarbu pakalpojumu sniegšanas līguma vērtību, proti, 42 424,44 EUR, kas tātad bija vairāk nekā 10 % no tā, kas ir paredzēts kā maksimālais Savienības finansējums (tas ir, 414 025 EUR), prasītājai bija pienākums pārliecināties par prasības apspriesties ar trim piegādātājiem ievērošanu, kā arī par iepriekš 33. punktā minēto dokumentu patiesumu, jau nododot tos revidentam, pat ja tā pati tos nebija sagatavojusi.

49 Pirmkārt, fakts, ka prasītāja vispirms pati informēja revidentu par to, ka tā nav veikusi nedz jebkādu "uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus procedūru", nedz arī "sarunu procedūru" attiecībā uz iespieddarbu pakalpojumu sniedzēja izvēli projekta ietvaros, pats par sevi ir svarīgs faktors, kas ir jāņem vērā saistībā ar tās atbildību par dokumentu vēlāku nodošanu revidentam. Patiesībā pati iepriekš 33. punktā minēto dokumentu esamība ir pretrunā prasītājas kā projekta partneres revidentam sniegtajai informācijai.

50 Otrkārt, ir jānorāda, ka iepriekš 33. punktā minētie dokumenti tika nodoti revidentam sanāksmē, kurā piedalījās prasītāja. Ņemot vērā prasītājas pienākumus saskaņā ar "partnerības deklarāciju", dotācijas līguma 16. punktu un sadarbības līgumu, tās klātbūtne šajā sanāksmē vien padara prasītāju par atbildīgu par šo nodošanu. Prasītājai atbilstoši tās funkcijām atbalstīt *ISHR-MS* projekta īstenošanā attiecīgo dokumentu nodošanas brīdī bija jāpārliecinās, ka iepirkuma procedūra ir ievērota un ka šie dokumenti atbilst piedāvājumiem, kurus *ISHR-MS* faktiski bija saņēmusi. Kā ir norādīts iepriekš 35. punktā, no lietas materiāliem neizriet, ka prasītāja būtu distancējusies no *ISHR-MS* darbības iesniegt šos dokumentus revidentam 2013. gada 10. aprīļa sanāksmē, lai gan, it īpaši ņemot vērā

revidentam 2013. gada 9. aprīlī sniegto informāciju, saskaņā ar kuru nav veikta nedz jebkāda "uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus procedūra", nedz arī "sarunu procedūra", tai bija zināms par iesniegto dokumentu nepatieso raksturu.

51 Tātad prasītāja kļūdaini apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija esot nepilnīgi konstatējusi faktus, kas pamato piemēroto sankciju, un esot nonākusi pretrunā tās rīcībā esošajiem dokumentiem, it īpaši galīgajam revīzijas ziņojumam un *OLAF* ziņojumam.

52 Tātad pirmais, otrais un trešais pamats ir jānoraida kā nepamatoti. Līdz ar to nav jāizskata prasītājas prasības pieteikuma 18. un 31. punktā minētie lūgumi veikt liecinieku nopratināšanu.

Par ceturto pamatu, kas attiecas uz tiesību tikt uzklausītam neievērošanu

53 Pirmajā daļā prasītāja norāda, ka vienīgi pēc tam, kad tā bija izvirzījusi iebildumu attiecībā uz tās tiesību tikt uzklausītai pārkāpumu, tai esot bijusi iespēja iepazīties ar revidenta 2013. gada 3. maija vēstuli, kā arī *OLAF* ziņojumu. Turklāt tā uzskata, ka tai esot bijusi liegta iespēja paust nostāju par šo dokumentu potenciāli noteicošiem punktiem, ciktāl katra no šiem dokumentiem versijā, kas tai ir paziņotas, vairākas rindkopas esot tikušas aizklātas. Otrajā daļā tā norāda, ka tā esot tikusi uzklausīta un ka tai esot bijusi piekļuve lietas materiāliem tikai ar darba grupas starpniecību un ka pati Komisija vairs neesot uzklausījusi prasītāju pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

54 Komisija iebilst pret šo argumentāciju. Turklāt, pamatojoties uz Vispārējās tiesas Reglamenta 84. pantu, Komisija izvirza tā argumenta nepieņemamību, kuru prasītāja pirmo reizi ir izteikusi replikas stadijā, saskaņā ar kuru pēdējā minētā esot tikusi uzklausīta un tai esot bijusi piekļuve lietas materiāliem tikai ar darba grupas starpniecību un saskaņā ar kuru pati Komisija vairs neesot uzklausījusi prasītāju pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

55 Šajā ziņā vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 1. punktu ikvienai personai ir tiesības uz objektīvu, godīgu un pieņemamā termiņā veiktu jautājumu izskatīšanu Savienības iestādēs un struktūrās. Saskaņā ar šī panta 2. punktu šīs tiesības ietver tostarp ikvienas personas tiesības tikt uzklausītai, pirms tiek veikts kāds individuāls pasākums, kas to varētu nelabvēlīgi ietekmēt.

56 Tiesību uz aizstāvību ievērošana, kas ir tieši jānodrošina ikvienai Savienības iestādei un struktūrai, ikvienai personai, kura ir tieši skarta ar šīs administrācijas rīcību, garantē iespēju lietderīgi un efektīvi darīt zināmu savu viedokli administratīvajā procesā, kurā var tikt noteikts individuāls pasākums, kas nelabvēlīgi ietekmētu tās intereses (skat. spriedumu, 2017. gada 19. oktobris, *Bernaldo de Quirós* /Komisija, T-649/16, nav publicēts, EU:T:2017:736, 70. punkts un tajā minētā judikatūra).

57 Attiecībā uz ceturtā pamata pirmo daļu ir jānorāda, kā to ir pamatoti norādījusi Komisija, ka tas vien, ka dažas prasītājas rīcībā nodoto dokumentu rindkopas ir bijušas aizklātas, neskar prasītājas tiesības tikt uzklausītai.

58 Pirmkārt, runājot par revidenta 2013. gada 3. maija vēstuli, tajā aprakstītie fakti, kas ir izmantoti apstrīdētajā lēmumā, ir tie, kas ir minēti iepriekš 7. punktā. Ar šo vēstuli revidents informēja Komisiju, ka pirmajā sanāksmē tas esot pieprasījis papildu informāciju par iepirkuma procedūru, kas ir tikusi izmantota, lai izvēlētos iespieddarbu pakalpojumu sniedzēju projekta vajadzībām. Šajā vēstulē tas ir precizējis, ka vispirms no prasītājas un *ISHR-MS* tas esot saņēmis informāciju, saskaņā ar kuru nav organizēta nekāda īpaša procedūra, jo attiecīgās naudas summas kopumā 42 424,44 EUR apmērā ir ierakstītas dažādos budžeta virzienos. Līdzīgi tas ir norādījis, ka nākamajā dienā prasītājas pārstāvis esot iepazīstinājis revidentu ar trīs piedāvājumiem, kurus bija iesniegušas dažādas izdevējsabiedrības, paskaidrojot, ka viņš bija pārpratis revidenta uzdoto jautājumu un ka šie trīs piedāvājumi ir ņemti vērā, izvēloties pakalpojumu sniedzēju.

59 Ir jākonstatē, ka šis faktu apraksts būtībā ir izmantots apstrīdētajā lēmumā, it īpaši tā 19. un 20. apsvērumā, un ka šis lēmums nav balstīts un tajā pat nav iekļauta atsauce uz revidenta 2013. gada 3. maija vēstules rindkopām, kuras šī dokumenta versijā, kas ir tikusi nosūtīta prasītājai, ir bijušas aizklātas.

60 Otrkārt, runājot par *OLAF* ziņojumu, tajā aprakstītie fakti, kas ir izmantoti apstrīdētajā lēmumā, ir tie, kas minēti iepriekš 29. punktā. No šī ziņojuma izriet, ka dokumenti, kas ir iesniegti revidentam revīzijas kontekstā, ir bijuši viltoti dokumenti, kas pēc *ISHR-MS* pārstāvja lūguma ir bijuši sagatavoti revīzijas vajadzībām, lai radītu iespaidu, ka līgums ir ievērots. Šajā ziņojumā *OLAF* apliecina, ka tas var apstiprināt subsīdijas saņēmēja izmantoto krāpniecisko pieeju.

61 Ir jākonstatē, ka apstrīdētajā lēmumā – it īpaši 19. un 20. apsvērumā – izmantotais faktu apraksts atbilst arī iepriekš 29. un 60. punktā minētajiem *OLAF* ziņojuma konstatējumiem. Turklāt, lai gan minētajā ziņojumā *OLAF* atsaucas tikai uz *ISHR-MS* lomu un neaplūko konkrētus faktus, kas attiecas uz prasītāju, uz kuriem Komisija ir balstījusies, lai pieņemtu apstrīdēto lēmumu, ir jākonstatē, ka pēdējā minētajā Komisija nav pamatojusies un nav pat veikusi jebkādas atsauces uz šī ziņojuma rindkopām, kuras šī dokumenta versijā, kas ir tikusi nosūtīta prasītājai, ir bijušas aizklātas.

62 Rezultātā, kas attiecas uz konkrētajiem dokumentiem, apstrīdētais lēmums ir balstīts tikai uz faktiem, kas attiecas uz prasītāju un kas ir norādīti rindkopās, kuras nav tikušas aizklātas, ar kurām prasītāja ir iepazinusies un par kurām tai ir bijusi iespēja paust savu nostāju.

63 Līdz ar to ceturtā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

64 Kas attiecas uz ceturtā pamata otro daļu, vispirms ir jāanalizē šajā lietā piemērojamais Savienības regulējums.

65 Apstrīdētais lēmums ir pieņemts, pamatojoties uz Regulas Nr. 966/2012 105.a panta 2. punktu, kas ir izteikts šādā redakcijā:

"2. Lēmumu veikt izslēgšanu un/vai piemērot finansiālas sankcijas pieņem līgumslēdzēja iestāde. Minētais lēmums balstās uz galīgo spriedumu vai galīgo administratīvo lēmumu.

Tomēr 106. panta 2. punktā minētajās situācijās līgumslēdzēja iestāde lietu nodod 108. pantā minētajai darba grupai, lai nodrošināt[u] minēto situāciju centralizētu izvērtēšanu. Tādos gadījumos līgumslēdzēja iestāde pieņem lēmumu, balstoties uz provizorisku juridisko klasifikāciju un ņemot vērā darba grupas ieteikumu.

[..]"

66 Regulas Nr. 966/2012 106. pantā ir noteikts:

"1. Līgumslēdzēja iestāde izslēdz ekonomikas dalībnieku no dalības iepirkuma procedūrās, kuras reglamentē ar šo regulu, ja:

[..]

c) ar galīgo spriedumu vai galīgo administratīvo lēmumu ir atzīts, ka ekonomikas dalībnieks ir vainīgs smagā pārkāpumā saistībā ar profesionālo rīcību, pārkāpjot piemērojamos normatīvos aktus vai tādus ētikas standartus, ko piemēro profesijā, kurā darbojas attiecīgais ekonomikas dalībnieks, vai

arī iesaistoties jebkurā prettiesiskā rīcībā, kurai ir ietekme uz tā profesionālo uzticamību, ja šāda rīcība liecina par ļaunprātīgu nodomu vai rupju neuzmanību, tostarp jo īpaši kādu no šādām rīcībām:

[..]

2. Ja nav galīga sprieduma vai attiecīgā gadījumā galīga administratīva lēmuma gadījumos, kas minēti 1. punkta c), d) un f) apakšpunktā [..], līgumslēdzēja iestāde izslēdz ekonomikas dalībnieku, ņemot par pamatu šajos apakšpunktos minētās rīcības provizorisku juridisku klasifikāciju, ņemot vērā konstatētos faktus vai citus konstatējumus, kas iekļauti 108. pantā minētās darba grupas ieteikumā.

[..]"

67 Regulas Nr. 966/2012 108. pantā ir paredzēts:

"5. Līgumslēdzēja iestāde var pieņemt lēmumu izslēgt un/vai piemērot finansiālas sankcijas un lēmumu publicēt saistīto informāciju vienīgi pēc tam, kad ir saņemts darba grupas ieteikums, ja šāda lēmuma pamatā ir 106. panta 2. punktā minētā provizoriskā klasifikācija.

[..]

8. Darba grupā piemēro šādu procedūru:

a) līgumslēdzēja iestāde, kas iesniedza pieteikumu, nodod lietu darba grupai kopā ar šā panta 3. punktā minēto vajadzīgo informāciju, 106. panta 2. punktā minētajiem faktiem un konstatējumiem un iespējamo izslēgšanas situāciju;

b) darba grupa nekavējoties informē ekonomikas dalībnieku par attiecīgajiem faktiem, kurus var kvalificēt kā 106. panta 1. punkta c), d), e) un f) apakšpunktā minētu izslēgšanas situāciju un/vai kuri var būt par pamatu finansiālas sankcijas piemērošanai, un par šo faktu provizorisku juridisko klasifikāciju. Vienlaikus darba grupa iesniedz tādu pašu paziņojumu pārējām līgumslēdzējām iestādēm;

c) pirms jebkāda ieteikuma pieņemšanas darba grupa dod ekonomikas dalībniekam un paziņotajām līgumslēdzējām iestādēm iespēju iesniegt apsvērumus [..];

9. [..]

Ja līgumslēdzēja iestāde paredz pieņemt stingrāku lēmumu nekā tas, ko ir ieteikusi darba grupa, tā nodrošina, ka šāds lēmums tiek pieņemts, pienācīgi ņemot vērā tiesības tik uzklausītam un personas datu aizsardzības noteikumus."

68 Šajā lietā prasītāja neapstrīd, ka darba grupa to ir uzklausījusi. Tā ir arī paudusi nostāju par vēstulēm, ko darba grupa bija nosūtījusi trijos gadījumos, proti, 2017. gada 16. janvārī, 9. februārī un 6. martā, atbildot ar savām 30. janvāra, 15. februāra un 8. marta vēstulēm. Tā apgalvo, ka pati Komisija to neesot uzklausījusi pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, lai gan, kā tā uzskata, tas esot bijis jādara.

69 Šajā ziņā, pirmkārt, Komisija kļūdaini izvirza prasītājas argumenta nepieņemamību, kā ir aprakstīts iepriekš 54. punktā, saskaņā ar kuru tā prasītāju pati neesot uzklausījusi pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, apgalvojot, ka runa esot par jaunu pamatu, ko prasītāja pirmo reizi ir izvirzījusi replikas stadijā.

70 Saskaņā ar Reglamenta 84. panta 1. punktu tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, izņemot gadījumus, kad tie ir saistīti ar tādiem tiesiskiem vai faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā. Turklāt pamats, kas papildina sākotnēji prasības pieteikumā tieši vai netieši norādītu pamatu un kas ir cieši ar to saistīts, ir jāatzīst par pieņemamu. Turklāt argumenti, kuri pēc savas būtības ir cieši saistīti ar prasības pieteikumā izklāstītu pamatu, nevar tikt uzskatīti par jauniem pamatiem un to sniegšana replikas stadijā vai tiesas sēdē tiek pieļauta (skat. spriedumu, 2012. gada 12. septembris, Itālija/Komisija, T-394/06, nav publicēts, EU:T:2012:417, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

71 Šajā gadījumā, pirmkārt, prasības pieteikuma 32. punktā prasītāja norāda, ka "tikai pēc tam, kad prasītāja šajā ziņā bija izvirzījusi iebildumu, tai ir dota iespēja iepazīties ar [revidenta] 2013. gada 3. maija [vēstuli] un *OLAF* ziņojumu [..] un paust nostāju saistībā ar tiem". Otrkārt, prasības pieteikuma 27. un 28. punktā prasītāja norāda, ka "[Komisija] jauc procedūru, kas ir noteikta Regulas Nr. 966/2012 108. pantā un ko veic darba grupa, ar procedūru, kas ir noteikta [minētās regulas] 106. panta 2. punktā un ko veic [Komisija], lai pieņemtu savu lēmumu", ka "[tā ir tikusi uzklausīta un tai ir bijusi piekļuve lietas materiāliem] ar [darba grupas] starpniecību", ka "[Komisija pati to vairs nav uzklausījusi] pirms lēmuma pieņemšanas" un ka "tas arī veido tiesību tikt uzklausītam pārkāpumu".

72 Lai arī prasības pieteikumā prasītāja izklāsta šo iebildumu ļoti lakoniski, faktiski tā apgalvo, ka tās tiesības tikt uzklausītam esot pārkāptas, jo iespēja iepazīties ar attiecīgajiem dokumentiem un paust nostāju saistībā ar tiem tai esot bijusi tikai pēc tam, kad tā šajā ziņā bija izvirzījusi iebildumu. Aizstāvības raksta 43. un 44. punktā Komisija ir norādījusi, ka piekļuve šiem dokumentiem esot nodrošināta procesā darba grupā, saistībā ar ko prasītāja replikā ir precizējusi, ka tās tiesību tikt uzklausītai pārkāpums izrietot no tā, ka Komisija pati to vairs nav uzklausījusi pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

73 Tādējādi pretēji tam, ko apgalvo Komisija, prasītāja savā replikā šajā ziņā nav izvirzījusi jaunu pamatu, bet ir papildinājusi ceturto pamatu, ko tā bija izvirzījusi prasības pieteikumā, lai atbildētu uz Komisijas aizstāvības rakstā izteiktajiem argumentiem, kuri attiecas uz šo pēdējo minēto pamatu.

74 Tātad prasītājas arguments, saskaņā ar kuru Komisija pati to neesot uzklausījusi pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, kurš ir izteikts replikas raksta 27. un 28. punktā un kurš ir cieši saistīts ar prasības pieteikumā izvirzītu pamatu, ir pieņemams.

75 Tomēr šis arguments ir jānoraida pēc būtības.

76 Kā ir norādīts iepriekš 14. punktā, darba grupa ir pieņēmusi ieteikumu, ar kuru tā aicinājusi Komisiju smaga pārkāpuma saistībā ar profesionālo rīcību dēļ uz sešiem mēnešiem izslēgt prasītāju no dalības publiskā iepirkuma un subsīdiju piešķiršanas procedūrās. Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir ievērojusi šo ieteikumu.

77 Līdz ar to, tā kā Komisija nav plānojusi pieņemt stingrāku lēmumu par to, ko bija ieteikusi darba grupa, un tā kā apstrīdētajā lēmumā Komisija ir faktiski ievērojusi šo ieteikumu, jauna prasītājas uzklausīšana nebija vajadzīga.

78 Šajā ziņā, kā pamatoti norāda Komisija, jauna prasītājas uzklausīšana pēc tam, kad darba grupa to jau ir uzklausījusi atbilstoši Regulas 966/2012 108. panta 8. un 9. punktā paredzētajai procedūrai, ir vajadzīga tikai tad, ja, kā tas ir paredzēts minētās regulas 108. panta 9. punktā, Komisija paredz pieņemt stingrāku lēmumu par to, ko ir ieteikusi darba grupa, bet šajā lietā tas tā nav bijis.

79 Tādējādi ceturtā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota un līdz ar to šis pamats ir jānoraida kopumā.

Par apgalvoto samērīguma principa pārkāpumu

80 Replikā prasītāja apstrīd tai piemērotās sankcijas samērīgumu, it īpaši ņemot vērā daudzos gadus, kad tā tostarp kā līgumpartnere esot piedalījusies vairākos Komisijas līdzfinansētos projektos, nepastāvot kritikai saistībā ar tās veikto nevainojamo darbu, tiesas vai administratīvu nolēmumu attiecībā uz prasītāju neesamību, apgalvotā pārkāpuma vienreizējo raksturu un Komisijas finanšu zaudējumu neesamību.

81 Komisija apgalvo, ka runa esot par jaunu iebildumu, kas pirmo reizi ir izvirzīts replikas stadijā, kurš esot nepieņemams saskaņā ar Reglamenta 84. pantu vai – katrā ziņā – nepamatots.

82 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Regulas Nr. 966/2012, redakcijā, kura ir ieviesta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2015/1929 (2015. gada 28. oktobris), ar kuru groza Regulu Nr. 966/2012 (OV 2015, L 286, 1. lpp.), 108. panta 11. punktu Vispārējai tiesai ir "neierobežota jurisdikcija pārskatīt lēmumu, ar ko līgumslēdzēja iestāde izslēdz ekonomikas dalībnieku un/vai piemēro finansiālu sankciju, tostarp saīsināt vai pagarināt izslēgšanas ilgumu un/vai atcelt, samazināt vai palielināt piemēroto finansiālo sankciju".

83 Tomēr Tiesa ir uzskatījusi, ka neierobežotas kompetences īstenošana nav pielīdzināma pārbaudei pēc savas ierosmes un tiesvedība Savienības tiesās notiek, pamatojoties uz sacīkstes principu. Izņemot absolūtus pamatus, kas tiesai ir jāizvirza pēc savas ierosmes, piemēram, apstrīdētā lēmuma pamatojuma neesamību, prasītājs ir tas, kuram ir jāizvirza pamati pret šo lēmumu un jāiesniedz pierādījumi šo pamatu atbalstam. Pēc savas ierosmes neveicot visu apstrīdētā lēmuma pārbaudi, netiek pārkāpts efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips. Šī principa ievērošanai nav nepieciešams, lai Vispārējā tiesa – kurai, protams, ir jāatbild uz izvirzītajiem pamatiem un jāveic faktisko un tiesisko apstākļu pārbaude – pēc savas ierosmes no jauna uzsāktu lietas materiālu pilnīgu izpēti (skat. pēc analoģijas spriedumu, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 64. un 66. punkts).

84 Šajā lietā, kā ir minēts iepriekš 22. punktā, prasības pieteikumā prasītāja ir izvirzījusi četrus pamatus pret apstrīdēto lēmumu. Pirmkārt, Komisija esot nepilnīgi konstatējusi faktus, kuri pamato prasītājai piemēroto sankciju. Otrkārt, tā esot novērtējusi faktus, nonākot pretrunā galīgajam revīzijas ziņojumam. Treškārt, tā esot novērtējusi faktus, nonākot pretrunā *OLAF* ziņojumam. Ceturtkārt, tā neesot ievērojusi prasītājas tiesības tikt uzklausītai.

85 Ir jākonstatē, ka prasītāja savā prasības pieteikumā ir lūgusi atcelt apstrīdēto lēmumu, tomēr neapstrīdot tai piemērotās sankcijas likumību un – vēl jo mazāk – tās samērīgumu.

86 Tādējādi iebildums attiecībā uz samērīguma principa pārkāpumu, kas pirmo reizi ir izteikts replikā, nav iepriekš prasības pieteikumā tieši vai netieši norādīta pamata papildinājums, kuram būtu cieša saikne ar šo prasības pieteikumu.

87 Turklāt iebildums saistībā ar samērīguma principa pārkāpumu ir balstīts uz apstākļiem, kas ir bijuši zināmi prasītājai tās prasības pieteikuma iesniegšanas datumā. No Reglamenta 84. panta 1. punkta izriet, ka tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, izņemot gadījumus, kad tie ir saistīti ar tādiem tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā. Tātad šis replikas stadijā izteiktais iebildums ir nepieņemams.

88 Tādējādi prasība ir jānoraida pilnībā.

Par tiesāšanās izdevumiem

89 Atbilstoši Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs.

90 Tā kā prasītājai nolēmums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (devītā palāta)

nosprież:

1) Prasību noraidīt.

2) *"Pro NGO!" (Non-Governmental-Organisations/Nicht-Regierungs-Organisationen) e.V.* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Gervasoni Madise da Silva Passos

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2018. gada 8. novembrī.

[Paraksti]